

Samrådstale A

Samråd i Folketingets udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 17. november 2004.

Samrådsspørgsmål A:

”Ministeren bedes redegøre for den kritik af fødevarekontrollen, som fremgår af ”Rapport over revision af Fødevaredirektoratets kontrol med fødevarer”, jf. (2003-04) alm. Del – bilag 956.”

Indledning

I min tid som Familie- og forbrugerminister har jeg jo et par gange haft lejlighed til at fortælle udvalget om forskellige sider af fødevarekontrollen.

De andre gange har vi dog mest skuet fremad, og det regner jeg da også med at vi skal i dag, selv om udgangspunktet er en rapport om kontrollen sidste år.

Udgangspunktet for vores drøftelse her i dag er jo Revisionsenhedens rapport om fødevarekontrollen i 2003 og Fødevarekontroludvalgets bemærkninger til rapporten.

Jeg skal indledningsvis gøre opmærksom på, at Fødevareministeriet sendte rapporten til udvalget i juni måned sammen med Fødevarestyrelsens notat, der kommenterer Fødevarekontroludvalgets kritik i rapporten.

Udvalget har også skriftligt stillet

spørgsmål til mig om den kritik, der fremgår på side 88 i rapporten. Det svarede jeg på i slutningen af oktober, men det er naturligvis fint at vi har lejlighed til at drøfte det.

Revisionsenhed og Fødevarerkontroludvalg

Lad mig knytte et par ord til Revisionsenheden og Fødevarerkontroludvalget.

Som en ”kontrol af kontrollen”, bliver Fødevarerstyrelsen kigget over skuldrene af et såkaldt Fødevarerkontroludvalg og en uafhængig revisionsenhed.

Kontroludvalget er i henhold til fødevarerloven nedsat af ministeren og består af 6 fødevarer eksperter. Tre eksperter er udpeget af Forbrugerrådet og tre eksperter er udpeget af erhvervssiden

Eksperterne overvåger, om Fødevarerstyrelsen udfører kontrollen effektivt og i henhold til lovgivningen.

Kontroludvalget udtaler sig om Fødevarerstyrelsens kontrol på baggrund af jævnlige rapporter fra den uafhængige revisionsenhed, der blandt andet består af medarbejdere, der

tidligere selv har udført fødevarekontrol.

Revisionsenheden og Fødevarekontroludvalget bestemmer selv, hvilke områder af Fødevarestyrelsens arbejde, de vil undersøge nærmere.

Status for Fødevarekontrollen

Hvis vi skal tage temperaturen på fødevarekontrollen lige nu, ser det faktisk meget fornuftigt ud.

Fødevarestyrelsen har lige opgjort hvor godt regionerne er med i forhold til de fastsatte mål.

Ved udgangen af 3. kvartal viser indberetningerne, at regionerne er godt med hvad angår tilsynene i butikker og restauranter, og at vi i år har udsigt til at nå de tilsyn, vi har sat os for at nå.

Egenkontrollen er jo også et emne som jeg ved interesserer Fødevareudvalget meget. Her ser det også ud til vi når resultaterne på landsplan, men at en enkelt region ikke helt klarer kravene til årsskiftet. Den pågældende region vil dog også nå slutmålet, som er 95% ultimo 2005.

Billedet af resultaterne fra

fødevarerkontrollen er med andre ord det samme som ved vores seneste samråd.

Kritikpunkter fra Fødevarerkontroludvalget

Nu vil jeg så gå over til at redegøre for kritikpunkterne i rapporten, idet jeg koncentrerer mig om de bemærkninger, Fødevarerkontroludvalget har haft.

Sygdomsudbrud

Fødevarerkontroludvalget har bemærket, at bekæmpelse af større husdyrsygdomskriser har betydning for udførelsen af Fødevarerstyrelsens øvrige aktiviteter og finder det kritisabelt, at direktoratet endnu ikke har udarbejdet retningslinjer for, hvordan disse øvrige aktiviteter skal prioriteres i forbindelse med kriser.

Som det fremgår af rapportens side 22 har Fødevarerstyrelsen beredskabsplaner for krisehåndteringen, hvis en af de alvorlige husdyrsygdomme bryder ud.

Hvis der er igen bliver brug for at sætte dele af styrken fra fødevarerkontrollen ind på at bekæmpe f.eks. Newcastle Disease vil vi prioritere på samme måde som sidst, nemlig ved at prioritere det ned, som berører fødevarerens sikkerheden mindst. F.eks. kontrol med lagre, hvor der kun oplagres dåsevarer eller butikker som kun sælger sodavand og

slik.

Vi er enige i, at denne prioritering skal være skrevet ned, og det er Fødevarestyrelsen i gang med.

Alternativet til at flytte rundt på mandskabsressourcerne i krisetider ville være, at vi skulle have ekstra folk til at sidde og vente på udbrud af husdyrsygdomme. Det vil ikke være en rationel udnyttelse af de offentlige ressourcer.

Timelønnede dyrlæger

Fødevarekontroludvalget finder, at anvendelsen af timelønnede dyrlæger i kødkontrollen bør holdes på et minimum og at det i højere grad bør være muligt at anvende fastansatte medarbejdere i kødkontrollen f.eks. ved forbedret planlægning eller ved at gøre fastansættelsen mere attraktiv.

Jeg er enig i, at vi skal begrænse brugen af timelønnede dyrlæger, så vi holder omkostningerne nede. Men det er hverken muligt eller fornuftigt at afskaffe de timelønnede dyrlæger, hvis kontrollen skal være effektiv – f.eks. ved langtidssygemeldinger og orlov.

Styrelsen arbejder fortsat målrettet via regionernes resultatkontrakter på

at begrænse brugen af de ikke fastansatte dyrlæger i kødkontrollen.

Undervisning i kødkontrol- cirkulære

Der var også kritik af, at styrelsen ikke udmeldte retningslinjer for, hvilke grupper af ansatte i kødkontrollen, der skulle undervises i det nye kødkontrolcirkulære. Dette har betydet, at de timelønnede dyrlæger i nogle regioner ikke har været på kursus i det nye cirkulære, men er blevet oplært på arbejdspladsen.

Hertil er der vist kun at sige, at efteruddannelse kan ske på flere måder og måderne hver for sig kan være effektive.

Jeg har fået oplyst, at der i alle regioner blev uddannet ressourcepersoner til at oplære andre i det nye cirkulære, og at regionerne fik pligt til at stå for den videre efteruddannelse. Den måde at tilrettelægge efteruddannelsen finder jeg både hensigtsmæssig og fuldt forsvarlig.

Jeg finder det således både rimeligt og fornuftigt, at man planlægger efteruddannelsen efter behovet og ikke kun har den opfattelse, at kurser

er den eneste løsning.

Egenkontrol

Fødevarerkontroludvalget har fundet det beklageligt, at der ikke findes rammer for gennemførelsen af de planlagte tilsyn med egenkontrollen på eksportslagterier.

Fødevarerstyrelsen har oplyst til mig, at chefembedsdyrlægen hvert år udarbejder en plan for kontrollen med egenkontrollen, så hele egenkontrolprogrammet kontrolleres.

Styrelsen har som et yderligere tiltag gennemført et projekt om ensartet forvaltning i kødkontrollen her i 2004.

Formålet er, at vi får udarbejdet nogle helt konkrete værktøjer til kødkontrollen, så vi opnår ensartede standarder for planlægning og udførelse af kontrollen.

Projektet er snart færdigt, så chefembedsdyrlægerne kan gå i gang med at bruge redskaberne i deres kontroltilrettelæggelse for næste år.

Hjemmemarkeds- slagterier

Fødevarerkontroludvalget bemærker også, at revisionsrapporten har

dokumenteret en række problematiske forhold på hjemmemarkedsslagterierne.

Fødevarerkontroludvalget finder det utilfredsstillende, at der er risiko for dobbeltkontrol og beklager, at de honorarlønnede dyrlæger kun sporadisk deltager i efteruddannelse vedrørende egenkontrol.

Jeg kan godt forstå, hvis man synes at dobbelt kontrol er uhensigtsmæssig.

Jeg kan forsikre om, at dette ikke er situationen ude på de små slagterier, hvor vi har dyrlæger fra landpraksis til at komme og udføre kødkontrollen.

Kontrollen med virksomhedernes hygiejne og egenkontrol udføres for langt de fleste slagteriernes vedkommende af tilsynsførende ved regionen og den ansvarsfordeling er klar på de enkelte virksomheder.

Vi har dog iværksat nogle tiltag i år for at sikre os, at vi også kan dokumentere den klare ansvarsfordeling.

Regionen er pålagt at udarbejde en arbejdsbeskrivelse for hver af de honorarlønnede dyrlæger, det vil i

Supervision

praksis sige en beskrevet arbejdsfordeling mellem de honorarlønnede dyrlæger og de tilsynsførende, der løser andre kontrolopgaver på de små slagterier.

Fødevarerkontroludvalget mener også, det er utilfredsstillende, at fem fødevareregioner vurderer, at der ikke er behov for supervisioner af kontrollen på hjemmemarkedsslagterierne.

Fødevarerkontroludvalget anbefalede i den forbindelse, at de honorarlønnede dyrlæger blev omfattet af de kommende kvalitetssupervisioner.

Jeg kan hertil sige, at Fødevarestyrelsen i resultatkontrakten for 2005 vil fastlægge et mål om, at alle honorarlønnede dyrlæger skal omfattes af kvalitetssupervisionen.

Særlige handlingsplaner

Som det fremgik af mit svar til udvalget i oktober, har Fødevarerkontroludvalget kritiseret, at det i 2003 var nødvendigt for nogle af regionerne at udarbejde særlige handlingsplaner for at kunne nå målene for antal tilsyn i resultatkontrakten.

Jeg forstår slet ikke kritikken af, at der udarbejdes handlingsplaner. Det sker i alle organisationer, at der i løbet af året opstår ændringer eller nye opgaver, som kræver justering i forhold til den planlægning, man er startet året med.

Jeg mener derfor, at regionerne både handlede korrekt og ansvarligt ved at udarbejde særlige handlingsplaner, da det viste sig at være nødvendigt.

Midlertidige ansættelser

Fødevarerkontroludvalget har konstateret, at samtlige fødevareregioner med én undtagelse i 2003 midlertidigt måtte ansætte medarbejdere for at nå tilsynene.

Det stemmer ifølge Fødevarerkontroludvalget ikke overens med ønsket om, at de tilsynsførende har grundig indsigt i kontrolgennemførelsen og kendskab til de konkrete fødevarer virksomheder.

For mig at se kan midlertidigt ansatte udføre et udmærket arbejde. De ansatte fik en god introduktion af regionen, og de blev pålagt mindre komplicerede kontrolopgaver.

Hvis man ser i rapporten på side 41,

har revisionen jo heller ikke vist, at der var problemer med den kontrol, de midlertidigt ansatte udførte.

Fødevarestyrelsen har oplyst til mig, hvordan situationen er i år. Og her ser det ud til at kun én region har ansat midlertidigt personale for at nå tilsynsmålene.

Men der er naturligvis rundt omkring ansat vikarer for tilsynsførende, som går på orlov – sådan som man bør gøre.

Antal tilsyn

Fødevarerådet har til sidst beklaget, at fem fødevareregioner i 2003 ikke lavede mindst ét årligt tilsyn hos hver af grossisterne, altså f.eks. øldepoter og konserverlagre, og at væsentlige afvigelser fra frekvenserne bør give anledning til overvejelser.

Det sidste er jeg sådan set enig i. Men samlet set nåede fødevareregionerne målene for antal tilsyn sidste år, og vi fandt derfor ikke, at der var grund til at sætte særlige analyser i værk.

Fødevareregionerne levede op til tilsynsfrekvenserne for langt hovedparten af virksomhederne og jeg ved, at målopfyldelsen er genstand for konstant dialog mellem

regionerne og styrelsen i Mørkhøj.

Afslutning

Samlet set er det således min opfattelse, at der fra Fødevarestyrelsens side er fulgt ganske udmærket op på Fødevarekontroludvalgets anbefalinger og kritik i rapporten fra 2003.